

INFORMACIÓ

CONVOCATÒRIA DE PREMIS L'Excm Ajuntament de Castelló de la Plana, CONVOCA els següents Premis:

PREMI "CIUTAT DE CASTELLÓ" ANY 2003. XX EDICIÓ · HUMANITATS

1. Treballs de Humanitats, escrits en qualsevol modalitat literària, que versen sobre temes circumscrits geogràficament a la ciutat de Castelló de la Plana i els seus voltants.
2. El lloc de presentació dels treballs és el Negociat de Cultura i Educació de l'Excm Ajuntament de Castelló, carrer de Gaibiel, 4, en horari d'oficina.
3. El període d'admissió d'originals finalitza a les 13 hores del dia 25 de gener de l'any 2003.
4. Té una dotació de **NOU MIL EUROS (9.000,00 euros)**

PREMI DE POESIA "FLOR NATURAL" 2003

1. Treballs inèdits que no excedisquen de 70 versos, escrits en valencià o en castellà, indistintament.
2. El lloc de presentació és el Negociat de Cultura del carrer de Gaibiel, 4, de Castelló de la Plana.
3. El període d'admissió d'originals finalitza a les 13 hores del dia 15 de gener de 2003.
4. S'estableix un únic premi de **MIL DOS-CENT EUROS (1.200,00 euros)**.

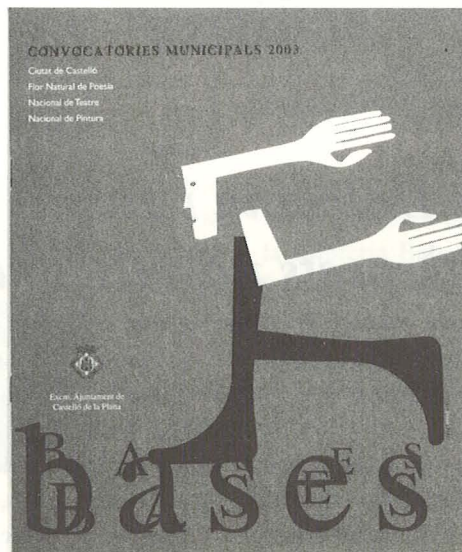
PREMI NACIONAL DE TEATRE "CASTELLÓ A ESCENA" ANY 2003. IX EDICIÓ

1. Obres teatrals inèdites, sense límits en l'extensió, escrites en valencià o en castellà, indistintament.
2. El lloc de presentació és el Negociat de Cultura del carrer de Gaibiel, 4, de Castelló de la Plana.
3. El període d'admissió de les obres finalitza el dia 5 de febrer de 2003.
4. Té una dotació de **DOS MIL QUATRE-CENTES EUROS (2.400 euros)**.

PREMI NACIONAL DE PINTURA CIUTAT DE CASTELLÓ. ANY 2003. IX EDICIÓ

1. Les obres han de tenir un tamany mínim de bastidor 15 i un màxim de 80, i podran ser pintades en qualsevol tècnica. Només s'admet una obra per autor.
2. El lloc de presentació de les obres és el Centre Municipal de Cultura, carrer d'Antonio Maura, 4 . 12001 de Castelló de la Plana.
3. El termini d'admissió d'originals finalitza a les 13 h. del dia 16 de febrer del 2003.
4. Té una dotació de **TRES MIL EUROS (3.000 euros)**

NOTA: *Les Bases d'aquestes convocatòries es troben al departament d'activitats culturals de l'Excm. Ajuntament de Castelló. C/ Gaibiel, 4, de Castelló de la Plana*

PLAÇA MAJOR

ANY VII . Núm 21 revista de cultura i festa . federació colles de castelló . hivern 2002

ã

01

documents: De les Normes de Castelló
a L'Acadèmia Valenciana
de la Llengua

ACADE
MIAVA
LENCI
ANADI
LALLE
NGUA*

Portada del llibre editat per l'AVL, amb motiu del 70 Aniversari de les Normes de Castelló

SUMARI

- 2 Xafardecolles
- 3 Entrevista: Vicent Tirado Roig
- 7 Notícies
- 8 Costumari: Teatre nadalenc als col·legis
- 10 Costumari: El romanç de la Porquerola (II)
- 16 Llibre: L'herència del vent del sud
- 18 Informació

EDITORIAL

21 de desembre de 1932, 21 de desembre de 2002: setanta anys de les Normes de Castelló. Setanta anys d'aquell intent de solventar un antic i delicat pleit; setanta anys d'aquell document de fidelitat a una llengua i a la concòrdia entre els valencians.

Ha plogut molt sobre els nostres camps: des de l'efimer somni republicà, fins als dies més lluminosos de la Democràcia, tot passant per la llarga nit llarga de la Dictadura. Setanta anys per a l'esperança i el compromís cívic amb la llengua.

Un balanç apressat. És cert que mai no s'ha publicat tant en valencià com ara; mai la llengua ha estat emprada a l'escola com ara; potser hem recuperat una part de l'autoestima perduda. Sí, però seguim perdent parlants. Els joves no l'usen gaire, la transmissió familiar de la llengua també s'està perdent. Tot fa pensar que els àmbits de la vida política, econòmica i social no són el referent perquè l'ús de la llengua arrela a la nostra societat. No vivim en un país normal.

Sí, Sr. Germà Colom, aquell deplorable subterfugi perifràstic per a definir el valencià i el seu caràcter no convidava pas a la normalitat. Per això hem de rebutjar els camins erràtics, les maniobres de distracció, i els malabarismes perversos de saló. Vinguin les postures conciliadores. Aprofundisquen, acadèmics i acadèmiques, en l'anàlisi de les causes de l'evolució històrica de la llengua, coneguen les circumstàncies sociològiques en què es troba immers l'idioma, i, llavors actuen amb cura. Amb molta cura.

La majoria dels assistents vàrem aplaudir les seues paraules. Moltes gràcies, Sr. Colom.

XAFARDECOLLES

PLAÇA MAJOR

ANY VII, Núm 21 revista de cultura i festa · federació colles de castelló · hivern 2002

Revista quadrimestral
Hivern de 2002
Any VII, número 21
Castelló de la Plana (la Plana Alta)
Tiratge de 300 exemplars
Preu de subscripció anual: 1000 ptes.
Preu de subscripció fora vila: 1300 ptes.

President Vicente de Juan Martínez
Director Joan Bta. Campos i Cruaïnes
Consell de redacció

Manuel Carceller Safont Antoni Royo Pérez
Joan Josep Trilles Font Sònia Sanz i Alegre
Josep Porcar Museros

Dibuixos
Luis Vellón, José Caño, Neus Cruaïnes, José Alonso

Idea de portada, Xipell

Edita
Federació Colles de Castelló

Imprimeix
Graphic Group, S.A. - Pol. Ind. Els Xiprers, 12 - Castelló
Dip. Leg. CS-80-96
ISSN 1695-5471

Presentació d'originals
Centre Municipal de Cultura, carrer d'Antoni Maura, núm 4
12001 Castelló

Nota
"Plaça Major" no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament

Donem les gràcies a la gent de **dol-i-tab** pel seu treball en el món de la dolçaina i el tabal, no dubteu en consultar la seua pàgina web, possiblement una de les millors del País,

Si llegiu els diaris, comprovareu que la dolçaina està més viva que mai, fins i tot els polítics prenen opcions, serà que estem en període electoral? Quede ben clar, que en el món de la dolçaina, en tot moment i hora, Miguel Àngel Mulet té molt de delictes, sempre ens ha donat suport.

A banda de tot –per si de cas–, des del Conservatori Professional de Música “Mestre Tàrrega” de Castelló, ens diuen que la dolçaina té cabuda. Quan serà una realitat?

Han hagut eleccions en la Federació de Colles, s’ha tornat a presentar per als dos propers anys Tico de Juan i el seu equip format per: Amador Milián (Vicepresident), Herme Martínez (Secretari), Miguel Molina (Vocal Carros), Jesús López i Jesús Manuel Marco (Vocals Sant Joan), Sari Mañá (Vocal Protocol), Nicolás Lumbreras i Fernando Andreu (Vocals Boli) i Juanjo Trilles (Tresorer i Escola Municipal de dolçaina i tabal).

El passat dijous 12 de desembre, uns gamberrós van entrar al magatzem que ens han deixat al “Tetuán XIV” i van destrossar tots els carros. Des d’aquestes pàgines volem animar a tota la nostra gent perquè continuen treballant per la festa. I parlat d’eleccions, algun dia en donaran solucions per aquest tema?

La nostra Companya Anna, de la Colla Canya, ha tingut el seu segon fill, tots estan molt contents. Tots tenim ganes de tornar a veure a Anna a les reunions, la gent de la festa la trobem a faltar enhorabona.

Elena de Juan Bomboi, filla del nostre president ha estat guardonada com la millor esportista de la província en la modalitat de bàsquet femení, Mª José i Tico, el seus pares –que totes les setmanes la porte a València a jugar–, està que li cau la baba.

Juanjo Trilles

La inauguració de la Colla

Foto: Arxiu J. Campos

Amb el suport de la

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

ENTREVISTA

VICENT TIRADO ROIG, FILL DE JOSEP PASCUAL I TIRADO RETALLS D'UNA MEMÒRIA PAIRAL

Plaça de les Aules. Les cinc del vespre. Fa un tarda borda. Un vent fredós bufa irisat pels ràfecs, s'escola per les escletxes de les cases, regolfa a les cantonades i arreuleix les fulles esgroguides. Freda tardor. El Sr. Vicent ix a rebre'm a la porta de sa casa. Encaixem. Camina, a poc a poc, sense presa pel llarg passadís. Una lleu coixera. "Ací, al saló estarem bé. Segui. Aquesta casa es molt gelada". Engege l'enregistradora.

—Parlem, si li sembla, del seu origen. Quan va nàixer?

—Vaig nàixer l'any 1919, al carrer Antonio Maura, núm 7. Erem set germans, un va morir de xicotet. Jo sóc el que fa quatre.

Vaig passar una infantesa molt felic envoltat pels meus pares i germans. La meua era una família de llauradors. De xiquet, el meu món era el carrer: el carrer Antonio Maura, el carrer Cassola, eren barris molt tranquils, sense trànsit, amb molta canalla. Castelló era una ciutat molt fosca. Només hi havia unes peretes de llum a una distància tan gran que apenes s'hi veia res. De nit era una foscor total. Recorde que pels volts de l'any 1925, l'Ajuntament va ficar uns focos de llum als Quatre Cantons. Va ser tot un esdeveniment per a nosaltres.

—Recorda a què jugàvem.

—Enllà s'hi concentrava tota la canalla, a aquelles hores hi jugàvem a moltes coses, a la trompa, a saltar...

I hi vaig anar a l'escola a prop d'ací, a l'Academia Chesa, de D. Conrado Marco, al carrer Major, on es troba la Biblioteca Municipal. Després vaig estudiar a l'Institut Ribalta, des de l'any 1930 al 1936. Vaig fer el Baxiller de sis anys, el Plan Callejo que deiem. Després va vindre la Guerra... Vaig acabar el Batxiller a l'any 36. El curs acabà el 20 de maig del 36. Un poc després va esclatar el Moviment...

—El va pillar la Guerra.

—Jo sóc de la Quinta del 40. Em van mobilitzar i vaig haver d'anar al front. Vaig estar a l'Ebre, a Catalunya, després al Centre... (es fa un llarg silenci)

—Fem un parentesi, si voleu...

—No, no cal. Després de la Guerra, van haver uns cursos de Magisteri. Els vaig fer. A continuació vaig treure les Oposicions.

—L'etapa d'ensenyat...

—Com a mestre, he treballat a Almassora, a Vilafames i, finalment, a Castelló, fins que em va arribar l'hora de la jubilació. L'ultima destinació va ser el Grup Cervantes, a la Ronda. Allí em vaig jubilar. Ho vaig sentir molt. Tant és així, que després de la jubilació encara vaig anar quatre o cinc anys a ajudar els meus companys en allò que podia.

—Quins cursos hi impartia.

Vicent Tirado, fill de Josep Pasqual Tirado, l'autor de Tombatossals

Foto: J. Trilles

ENTREVISTA

—He passat per tots els cursos. Primer els memuts, després va vindre la EGB i hi vaig fer els cursos superiors. Ací al costat, a l'escola de Aules, vaig estar tres anys; després ens van haver de traslladar a l'Institut, on es van habilitar unes aules, perquè mancaven llocs. Això degué ser als anys en que s'hi va instaurar la Segona Etapa que en deien i que arribava fins als 14 anys. La faceta d'ensenyant ha ocupat una part molt important de la meua vida, probablement és l'etapa que més m'hi sent.

—Parlem-ne de les seues aficions.

—Sempre m'ha agradat llegir. Des de ben jove, també m'ha atret el món de l'excursionisme, el contacte amb la natura. Als anys de la meua joventut era molt corrent anar al Desert. La colla d'amics ens reuníem el cap de setmana per anar a passar el dissabte a la muntanya. Era un costum molt arrelat. Passàvem la nit de qualsevol manera: baix d'un pi, o a algun masset dels voltants. El diumenge, després de dinar retornàvem a casa, a peu, és clar.

—Ara farà uns anys varem compartir taula al Fòrum Babel, amb motiu de la presentació dels Actes de la Nit de Sant Joan. D'aquell encontre vaig anotar-me'n una frase que vostè va dir: "Castelló era un soroll de carros i la pols". Ho recorda?

—És clar que sí. Castelló era una ciutat molt enfeïnada. La majoria dels seus habitants eren llauradors. Jo encara tinc terres dels meus pares. M'he criat en eixe ambient. Llavors s'hi vivia de la terra. He viscut la misèria de la terra, la seua decadència. Allò era una vida molt, molt austera, i dura. Però, vivíem conformats,

resignats, i encara n'estàvem contents. I els carros, és clar, eren els amos del carrer. No n'hi havia gaires, de cotxes —algun Hispano Suissa. A ma casa entraven dos carros fina allà dins. Allò era una societat rural. Vivíem del que sembràvem.

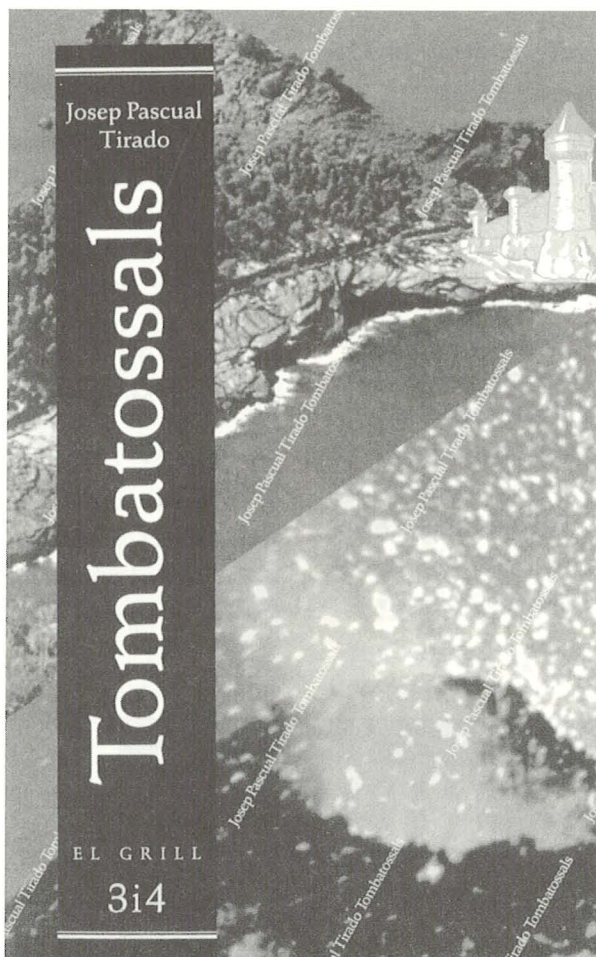
—I què hi sembraven?

—En aquella època, les sembradures ja anaven de caiguda. Abans s'hi feia un blat fantàstic, n'era un blat altíssim, que tirava vora el metre i mig, i n'hi havia una llavor molt famosa a Castelló, un blat roig, que feia un pa roig. Allò era molt bo. Tot això, pense que s'ha perdut.

També es feia el cànem. En realitat, les terres més distingides de Castelló no eren els tarongerars, sino les que se dedicaven al conreu de les sembradures i el cànem; després de la sega es plantaven fessols. Castelló s'impregnava d'una olor molt pudenta, desagradable, a conseqüència de la remulla de cànem.

—Parlen's de son pare i de la seua vessant d'escriptor.

—Guarda un record molt entranyable de mon pare. Era una persona molt emfeïnada. Tenia un caràcter molt afable i obert i la gent se'l apreciava de debó. Tenia molts amics.

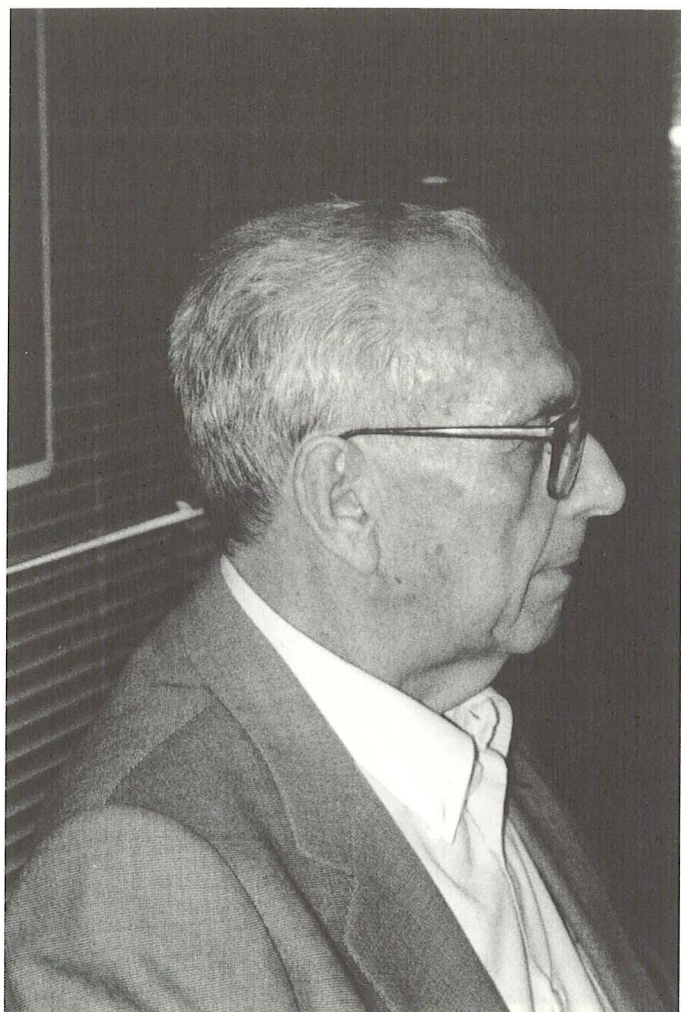

Portada d'una edició actual de Tombatossals

Foto: J. Trilles

A Castelló ens coneixíem tots i la meua n'era una família molt coneguda. Mon pare, pobre, va tindre una vida molt curta com a escriptor. Va ser com la flor d'un dia. El meu avi, que va ser un endavantat per la seua època, no volia que mon pare fora llaurador. A les tres riques ja les va enviar a estudiar a les Carmelites, als Quatre Cantons. I mon pare va estudiar el Batxiller allà a

ENTREVISTA

Vicent Tirado, de perfil

Foto: J. Trilles

Santa Clara, on estava l'Institut vell. Però, en acabar el batxiller no va voler seguir. Va vore el panorama de casa i va haver de dedicar-se a administrar les terres de la família.

—El recorda escrivint?

—És clar que sí. Escrivia a totes hores, al camp, baix d'un arbre, allà on li venia la inspiració. Després, en arribar a casa tenia una escriptori i allí passava les seues notes a net.

Aquella joventut, a la seua manera, gaudia d'una gran vitalitat. Ell s'hi reunia amb els amics d'estudis, organitzaven una mena de Jocs Florals i fins i tot s'hi lliuraven premis.

PERFIL

Vicent Tirado Roig (Castelló de la Plana, 1919). Mestre d'escola jubilat. Fill de Josep Pasqual i Tirado. Casat, amb dos fills i dos nets. De moment ningú no ha seguit les petjades del visavi. A Vicent li agradaria ser visavi. —I Per què no?— Castellonenc de soca. Persona entranyable, de conversa afable i engrescadora. Guardià de la memòria etèria d'un temps, un temps farcit d'olors, de carrors lents i la pols; un temps passat que ja no es nostre. Memòria viva, pairal.

—La relació de son pare amb la Societat Castellonenca de Cultura prové d'aquella època?

—Sí, Ricard Carreres era parent de mon pare per part de ma mare. Ell va ser qui va impulsar la creació de la Societat —bé potser això és una suposició meua, però tant s'hi val!—, n'hi havia un planter d'homes extraordinaris, il·lustres, com ara Salvador Guinot, Àngel Sanchez Gozalbo, Luís Revest, però va ser Ricard qui va introduir mon pare en la Castellonenca. Va ser molt ben acollit en aquell ambient tan literari i, a

poc a poc, va anar superant-se. Ricardo era la persona més pròxima a ell, el seu admirador.

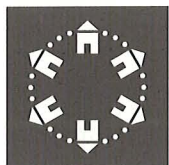
—Va morir l'any 1932.

—Ell estava molt delicat. Patia del cor i d'asma. Vàrem fer molts viatges a València. Però tot va ser en va. Se'n va anar massa prompte, massa prompte.

—Vol afegir res més?

—Que voleu que us diga! N'hi ha un tema que em preocupa. Tinc por perquè desaparega la imatge de la Mare de Déu del Lledó. Avui primen els col·leccionistes. Ja a l'any 1926, poc després de la Coronació, va entrar un lladre al camerí i li va robar les joies. Jo ho he dit, moltes vegades, però ningú no m'ha fet cas. Eixa imatge, símbol de Castelló, no està gens protegida. Déu vulga que mai no li passe res!

Joan Bta. Campos i Cruaïnes

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

PENYAGOLOSA,

Revista de la Excma. Diputació

Provincial de Castelló

ANY 2002

PENYAGOLOSA

REVISTA DE LA EXCMA. DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE CASTELLÓN

El present número de Penyagolosa, la revista de la Diputació Provincial, es fa ressó de dos esdeveniments culturals, en què la Diputació ha tingut un protagonisme especial o directe. La Corporació, sensible a la mancança d'infraestructures culturals a la ciutat, no va dubtar a oferir els terrenys del que va ser la Llar de la Serra d'Espadà, per tal d'edificar el nou Museu de Belles Arts.

Arà per ara, el nou Museu de Belles Arts és una realitat, jo diria sense por d'aquivocar-me que n'és una esplèndida realitat, orgull de Castelló i la seua província.

L'altre assumpte que aborda la revista té un punt dolorós per a tots els castellanencs: aquest any ens deixava per a sempre el Dr Francesc Esteve, persona vinculada estretament des de l'any 1934 a la Diputació i mecenas generós que va ficar a disposició de la institució provincial un valuós llegat que avui és un orgull per al nou Museu.

Els ciutadans de la nostra província mai no oblidarem la tasca desenrotllada per aquest il·lustre castellanenc i ponderarem sempre amb justícia el seu patriotisme i generositat, els quals han enriquit el nostre patrimoni històric-artístic i cultural, tant a través de la seua tasca docent, de la seua obra d'investigació científica, com també d'aquest valuós llegat del qual ara en podem gaudir. El nostre emocionat record a la seua memòria.

Carlos Fabra Carreras

President de la Diputació de Castelló
(Extret de la Salutació de la revista)

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

NOTÍCIES

Lliurament del III Premi de Narrativa Breu

El dimecres, dia 20 de novembre, es va lliurar el III Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado" al Saló de Plens de la Diputació de Castelló. En aquesta edició va estar guardonat l'escriptor de Benifàraig, Xavier Mínguez i López amb l'obra "*Dones amant i 10 exercicis de fidelitat*".

A l'acte, també assistiren la Regina de les festes de Castelló, Elena Sanchis; el diputat de Cultura de la Diputació, Adelino Santamaría; el senyor Vicent Pascual Roig, mestre i

fill de Josep Pascual Tirado; Manel Alonso, gerent de Brosquil Edicions; Pere Duch, gerent de Babel; Jesús López, president de la Junta de Festes de Castelló; Tico de Juan, president de la Federació de Colles de Castelló; Toni Porcar, diputat; Vicent Farnós, assessor de la Diputació; i molts amics més.

El secretari del Jurat i coordinador del premi, Juanjo Trilles, va llegir l'acta del jurat, i hi recordà afectadament el malaurat Miguel Montes, exdiputat de Cultura, persona que des de l'inici del premi ens va donar tota mena de facilitats des de la Diputació de Castelló.

La Regina, Elena Sanchis, li donà una rosa al guanyador. Tot seguit el diputat de Cultura, Adelino Santamaría prengué la paraula per recolzar el premi i donar el guardó al guanyador. Després, el senyor Vicent Roig li féu entrega del gaiato, símbol del nostre premi i ens obsequià amb un breu discurs.

L'acte va finalitzar amb la presentació del llibre, la qual va estar a càrrec de Manel Alonso, l'editor de l'obra. Xavier Mínguez posà el punt i final a l'acte, amb unes sentides paraules com a professor de literatura juvenil tornant-li la rosa a la Regina.

Acte Inaugural del curs 2002/2003 de l'Escola Municipal de dolçaina i tabal de Castelló

El divendres, dia 29 de desembre, tingué lloc al Col·legi Públic "Serrano Suñer" l'acte d'inauguració oficial del curs 2002-2003 de l'Escola Municipal de dolçaina i tabal de Castelló, tot i que el curs començà al mes d'octubre.

L'acte fou presidit per la regidora d'Educació de l'Ajuntament de Castelló, Beatriz Martínez-Urrea i la Regina de festes, Elena Sanchis. També estigueren presents els regidors, Juli Domingo i Toni Porcar; el president de la Junta de Festes, Jesús López; el director del C.P. "Serrano Suñer", Cristóbal Blázquez; el president de la Federació de Colles de Castelló; i el director de l'Escola, Paco Magnieto.

En l'actualitat, tot i que hi ha hagut molts canvis en tots els sentits, superem el 105 alumnes. Tots estem molt satisfets.

Moment del lliurament simbòlic del gaiato

Foto: J. Trilles

Algunes autoritats municipals van presidir l'acte d'inauguració del curs 2002-2003

Foto: J. Trilles

Juanjo Trilles

COSTUMARI

Teatre nadalenc als col·legis

La compra de l'antic Col·legi de la Consolació per l'Ajuntament de Castelló en 1979 ens du al record el petit teatre d'eixe centre, on potser abans dels anys trenta, és a dir més de mig segle enrere, vam assistir els xiquets i els joves d'aquells dies a no poques funcions teatrals en les vacances de Nadal. I de la mà d'eixe record n'arriben uns altres, dels vells Nadals d'aquells temps, en què les coses eren tan distintes als actuals.

Unes altres vegades hem escrit de l'emoció de les festes de Nadal en el vell Castelló dels 30.000 habitants, amb els seus carrers tranquils i molt relativament il·luminats amb els fanals

callada, tancada en la celebració de la vigília de la gran festa en la intimitat de les llars, en la seua immensa majoria modestes, tot gaudint de les petites delícies de la reunió familiar, encara amb bastants xemeneies casolanes i l'extraordinari d'un tros de torró, no poques vegades fet a casa, amb una premuda a la bóta o un got de sidra com a cosa major.

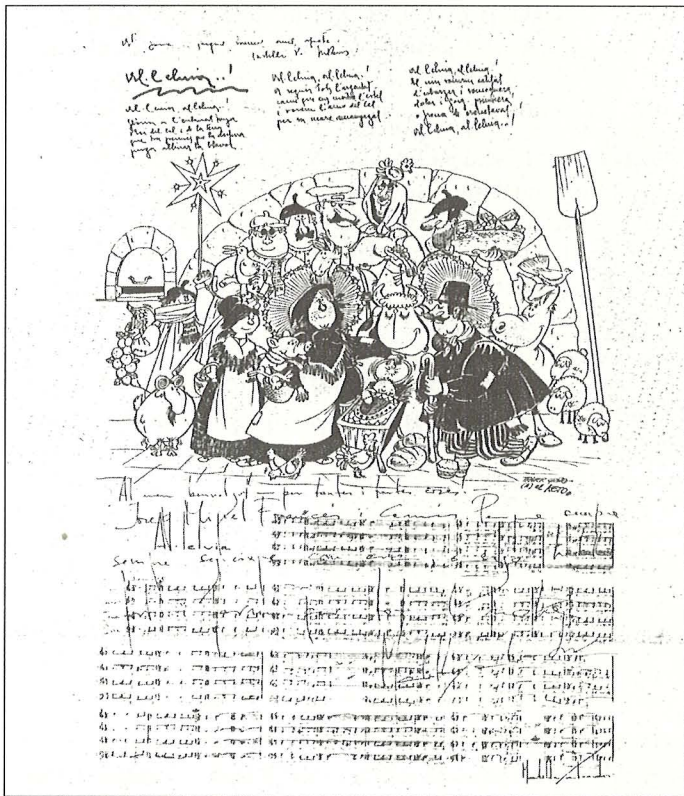
Però al marge d'això, en el panorama de les festes nadalencques, que eren al seu torn vacances escolars i estudiantines, va sorgir el desenrotllament d'activitats d'eixe nucli, llavors no tan nombrós com avui dia, que lliure de les obligacions de cada dia o de retorn a Castelló dels centres universitaris en les grans capitals -que llavors tenien l'exclusiva de l'ensenyament superior-, abocava en petites diversions, festetes literàries o funcions teatrals, les inquietuds culturals de l'època.

Teatre valencià i teatre castellà

Castelló, fins i tot el més antic de final i principi de segle tenia una llarga i brillant tradició cultural, concretada en aquells grups famosos del vellíssim "Círculo Católico" i dels grups valencianistes de què donàvem compte en parlar d'Emili Calduch, tot això cristal·litzat finalment ja als nostres dies juvenils en la famosa "Peña Teatral", dirigida durant tant de temps per Enrique Delfont, triomfal en les seues interpretacions de sarsuela, i l'agrupació "Linares Rivas", amb les seues campanyes de comèdia.

Però l'activitat teatral en arribar el Nadal era una altra cosa, perquè aquella tradició havia arrelat també en els primers centres escolars i s'hi havien esqueixat grups que en abandonar els col·legis havien format quadres, que en tornar-se a reunir a Castelló quan arribaven les vacances donaven funcions en petits i improvisats teatrets.

Per un fenomen potser de difícil explicació, en els llocs on els improvisats artistes eren xics, les representacions teatrals eren de les obretes valencianes de l'època, joguets còmics sobre figures que s'hi van fer famoses i representatives, amb tots els defectes que hom vulga però que contribuïen a mantindre viva la nostra llengua, el nostre hàbit de parlar-la, la nostra tirada a un refranyer que en aquelles obretes sorgia, una vegada i una altra. D'aquells grups va arribar a existir un de vertadera qualitat a l'Escola Pia, que com a primera figura a l'escenari hi tenia un jove castellanenc de conegudíssima família, Paquito Navarro Roig, que era un actor de cos sencer i que va acabar fent una autèntica creació d'aquella "A pagalo

"Al·leluia" hològraf de Miquel Peris i Matilde Salvador per al "Betlem de la Pigà"

als cantons, als quals en la vesprada de la Nit de Nadal irrompien grups de xiquets amb ximbombes i matraques, per animar els voltants del mercat en què aquells instruments es venien, menjant mongetes, "panolles torraes" i margallons. Però de seguida la ciutat -el "poble" en realitat per als qui no ens dolia de seguir nomenant-lo així-, quedava novament silenciosa,

COSTUMARI

Pebrereta”, que va fer les delícies d’una vertadera multitud d’infants i majors, que per menys d’una pesseta teníem seient al llarg saló del corredor del claustre de sota als escolapis.

L’èxit de Paquito Navarro en “Pebrereta” va ser tal que el 1922, en organitzar el recent nascut *Diario de Castellón* un concurs de bellesa infantil -sobre la participació en el qual queden en les pàgines del periòdic del carrer Cavallers rostres aninats de castello-nencs avui molt en la “tercera edat”- es va organitzar per al lliurament de premis una gran festa al Teatre Principal, on la part central va ser el famós “A pagalo Pebrereta”, interpretat per Paco Navarro. Per cert que en aquell acte, amb el teatre de gom a gom de públic, quan “Pebrereta” -Paquito Navarro- estava xuclant una burilla mig amagat del mestre remendó que l’esclavitzava, una veu des del galliner li va cridar entre el sepulcral silenci, amb què se seguia la representació: “Paquito, tira el “cigarro” que en el pati està la teua mamà!”, amb la consegüent alegria de la multitud. Passat el temps, prou després d’això, va haver-hi intercanvis entre els quadres artístics dels col·legis, i ja en els primers 30, al mateix escenari de l’Escola Pia representaren petites comedietes, en castellà, les mateixes alumnes de la Consolació, algunes de les quals potser recorden les seues actuacions en llegir aquestes línies.

El contrapunt de l’Escola Pia era per aquells vint la que va ser famosa Colònia Educativa, dirigida pel senyor José Boix, que va estar primer en l’Escola d’Òrfens del Bisbe Climent, amb tota la grandesa que la labor educativa tenia en aquell solemne edifici i que va passar després al carrer Enmig. D’allí va eixir també un grup teatral amb moltes variacions amb el temps, però que en eixa època amb Eduardo Codina, Antonio Alegre, Paco Balaguer i prou gent més, també en les vacances nadalenes representaven teatre valencià en el popular local del carrer Governador, cap al cantó del camí de la Mar, després avinguda dels Germans Bou. Allí el gran èxit, com durant tant de temps en el teatre valencià, era “Nelo Bacora”, amb tots els seus etcèteres. Però ja allí i en uns altres llocs, Paco Balaguer posava de manifest els seus extraordinaris dots amb

Actor novell, després d’una representació de Nadal a l’escola
Foto: Arxiu de J.Campos

aquell monòleg difícil d’oblidar de “l’advocat quec”.

Representacions als col·legis femenins

Per aquella mateixa època els nostres col·legis femenins de religioses eren el del Sagrat Cor, “el dels Quatre Cantons”, i eixe de la Consolació del carrer Ensenyança, en aquest tram després [dit] d’Antoni Maura, venut després a l’Ajuntament. En els dos hi havia representacions teatrals nadalenes i de tots dos van eixir grups que les desenrotllaven en el marc d’aquell familiar Castelló, on aquestes petites coses constituïen en certa manera un esdeveniment. I ho va ser almenys un parell d’anys, precisament en la Consolació, les representacions d’una inoblidable “Fabiola”, una comèdia sobre l’èxit de la gran novel·la de Wiseman, del personatge central de l’obra, la filla del senador romà convertida al cristianisme, feia una emocionant creació la malaguanyada Manolita Pascual, a la mort de la qual en escena, tot rajant sang que brollava d’una bosseta de tinta roja utilitzada hàbilment, vam assistir entre sos-

pirs les mares de les alumnes, les persones majors lligades al col·legi que hi acudien i els xics i joves que érem fans -encara que no es diguera així- de les improvisades artistes o de les companyes d’elles que ens arrossegaven amb el seu juvenil o infantil encant a aquelles que ens semblaven sensacionals funcions. Ara el canvi de costums i de circumstàncies ja no fa de les vacances de Nadal època propícia per aquesta activitat cultural del grups estudiantils, tant més nodrits i que estan ací moltes vegades al llarg de l’any. D’altra banda el desenrotllament urbà se’ns ha endut fa ja molt de temps aquell teatret del carrer Governador i el col·legi dels Quatre Cantons. El de la Consolació del carrer de l’Ensenyança encara queda en peu, però va deixar de ser col·legi femení fa temps i va tancar una altra etapa, tot passant a ser propietat de l’Ajuntament, amb totes les possibilitats que això obre al vell i ampli edifici, el passat del qual en algun aspecte hem volgut evocar.

Jaume Nos Ruiz

COSTUMARI

**EL ROMANCER CATALÀ I VALENCIÀ: (II)
DUES VERSIONS VALENCIANES DEL
ROMANÇ LA PORQUEROLA**

Un dels romanços catalans més coneguts és el que tothom titula *La Porquerola*. Pere Bohigas en porta una versió, que podríem qualificar de factícia, feta a partir de l'arreglada per ell mateix l'any 1922 a la Pobla de Lillet per a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, i que va publicar a una obra seua (1983: I, núm 13). Del País Valencià en tenim dues: la de Catí (Alt Maestrat) i la de Gorga (El Comptat). Es tracta d'un romanç que accepta tothom com un dels més populars arreu de les terres de llengua catalana i que també és conegut a França, Provença i el nord d'Itàlia (Bohigas 1983: I 143; Amades, 1982: 723). D'altra banda i pel que fa a la música, segons Amades (Ibid.), "es canta amb gran diversitat de tonades, generalment d'aire gai, probablement de dansa i, sobretot, notablement harmonioses i escaients."

1. L'estructura del romanç

Pel que fa a l'argument, les versions factícies presenten els passatges següents:

(Publicació d'un esdeveniment a les que D. Jaume té que anar-hi. El seu matrimoni és recent i encomana la dona a la seua mare (la pròpia) amb les recomanacions de què li done bona vida entretenint-se amb tasques de senyora

noble: filar, fer mitja, brodar... o no fer res.

(La mare envia la nora a pasturar els porcs. De menjar li dóna pa de porgueres, ordi i bellotes, i una ampolla de vinagre per beure. Ella es plany de la seua situació.

11: Romanços, música, trovadors

(Un dia, al cap de set anys, té ganes de cantar, com qui anuncia la tornada del marit. Efectivament, el cavaller torna de la guerra i posa pressa als patges en sentir la veu de l'amada. Procura escurçar el camí per la drecera que travessa el bosc.

(Troba la porquerola que no el reconeix, i la saluda. Ella contesta i aquest diàleg informa sobre una vida feixuga i desamparada. Ell li demana de berenar i ella li mostra les pobres viandes que té. Aleshores ell trau de l'alforja pa blanc i li n'ofereix.

(Es fa tard, però encara no pot tornar a casa perquè cada dia ha de filar set fusades de llana i aprestar un feix de llenya. Ell li ajuda a tallar-la. Ella creu que la sogra la maltractarà, perquè no ha parat compte. El cavaller la calmar i li promet ajuda.

(Li pregunta per un hostal. Ella indica el de la sogra. Hi van i la troben, però tampoc no reconeix el fill. Ell demana hostatge: sopar, dormir i companyia. L'ama li ofereix la porquerola, ja que les seues filles les vol guardar.

COSTUMARI

Pelegrí de la romeria de Catí a Sant Pere de Castellfort Foto: Pascual Mercé

(La porquerola, que dormia sota l'escala, es nega. La memòria de l'espòs encara és viva i recorda les humiliacions rebudes. Ell la consola amb els millors bocins de la taula.

(Ell li mostra un senyal que té a la cama esquerra perquè el reconega.

(L'endemà l'hostalera crida la nora, perquè vage a pasturar els porcs. El cavaller l'afronta i l'amenaça de cremar-la, si no fos la seua mare.

Pel que fa a l'estructura material, la característica més notable és la rima en *é* (rima gèl·lica) persistent al llarg de tota la composició, de manera que apareix forçada moltes voltes: *aner, filer, mitger, etc.* Això no és infreqüent al romancer català. L'origen d'aquesta rima Martí de Riquer (1985: 416) atribueix al francès o al provençal.

2. Les versions valencianes

Com he dit, en són dues. La primera procedeix de Catí, on l'arreglegà el pintor Porcar, a un mas el dia 20 d'agost de 1930. Les cinc quartilles groguenques i de paper de baixa qualitat obren al meu arxiu personal, signades amb la inconfusible signatura del pintor en l'última cara escrita.

Primera. La versió de Catí (Alt Maestrat)

— Perquè no es case, don Jaume?—

— Perquè no encontre muller.—

A la guilondaina

— Perquè no encontre muller.—

A la guilondé

— Mare de la meua mare,
ací entrego ma muller.

No li mane més faena
que la que hi sabia fer,

que és pastar i passar bugada
que això ja ho solia fer.—

Domés se gire d'espatles,
porquerola la va fer.

— *Vamos, vamos*, porquerola,
que ja es hora de *tanqué*.—

— Que hai de filar set fusades
i un feix de *nenya tamé*.—

Ell *desebaine* l'espasa,
li fa saltar un romer.

Del *ruido* de l'espasa
lo porquer li *esbarré*

— Quina verga me s'espere.—

— I quin gran sopar *tamé*.—

Ell la agarre de *las saias*,
al *caballo* la munté

COSTUMARI

Barraca de pedra seca (Catí) Foto: V. Meseguer

nunca cavaller em toqué.—

I a l'arribar a la sala
de la finestra al carrer,
ell l'agarre de les saies,
de les saies la torné.

Al llevar-se la xaqueta
los aguos[¿] li conegué.

— *Vamos, vamos*, porquerola,
que ja és hora d'avié.—

— Fage anar les seues filles
jo ma muller guardaré.

Si no fore que és ma mare,
la cremaria al carrer
i la cendra que trauria
la tiraria al femer.—

— En set anys que em manque l'home,

nunca cavaller em toqué.—

— *Buenas tardes*, hostalera.—

— *Buenas tardes*, cavaller.—

— *Vamos, vamos*, hostalera,
que m'heu de parar el taulé.—

— Ahí, n'hi ha a una perdiueta
i una llebreta *tamé*.—

— *Vamos, vamos*, porquerola,
vamos, vamos al taulé.—

— En set anys que em manque l'home,

nunca he menjat al taulé;

sempre per baix de la taula
com un gosset perdiguer.—

— *Vamos, vamos*, hostalera,
quina em doneu pa'l camé.—

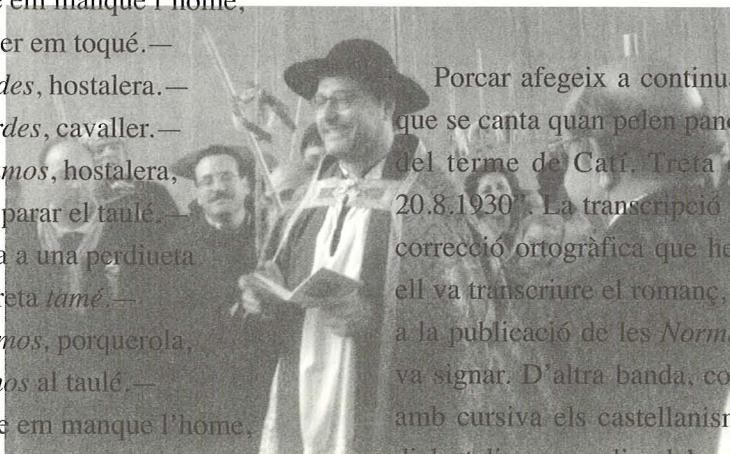
— Ahí està la porquerola,
jo mes filles guardaré.—

— En set anys que em manque l'home,

nunca he dormit en camé;
sempre he dormit baix l'escala
com un gosset perdiguer.—

Al pujar a les escales
una farsa li va fer.

— En set anys que em manque l'home

Porcar afegeix a continuació de l'últim vers: "Cançó que se canta quan pelen panolles de panís en les masades del terme de Catí. Treta d'una dona de 70 anys en 20.8.1930". La transcripció és defectuosa pel que fa a la correcció ortogràfica que he procurat normalitzar. Quan ell va transcriure el romanç, encara faltaven dos anys per a la publicació de les *Normes de Castelló* que ell també va signar. D'altra banda, com s'hi pot veure, he indicat amb cursiva els castellanismes, els gal·licismes i algun dialectalisme peculiar del valencià.

L'argument, ara s'ha simplificat, tot i que presenta peculiaritats. La brevetat (només 63 versos), tot i que siga perquè la transmissora del romanç no el recordava bé, li dóna més agilitat al relat. Hi manquen la crida a la guerra, però hi ha l'interrogant inicial sobre el casament de Don Jaume, possiblement procedent d'algun altre romanç. També manca la descripció de les condicions de vida de l'esposa i de la tornada del cavaller, etc. Com a novetat, apareix un indici del joc amorós, quan el cavaller insinua que li espera un bon sopar, l'agarra de les saies per pujar-la al cavall i la portar a casa.

La porquerola s'hi plany d'una manera repetitiva de

COSTUMARI

Afinant els instruments per a la festa

les penalitats a què ha estat sotmesa “en set anys”. El predomini d’aquest diàleg sobre la narració de les versions de Catalunya fa que la descripció del sopar, les peticions del cavaller i les negacions de l’ama/mare, siga més viva.

El senyal en la cama esquerra del cavaller ara es traslluda en una primera “farsa”, que cal entendre com un intent de conquesta que ella encara no percep com provinent del seu marit. El reconeixement definitiu es produirà en agafar-la de les saies i llevar-se la xaqueta. El mot ‘aguos’ és intel·ligible. La resta continua amb un reforçament de la maledicció que es completa amb l’amenaça de llançar les cendres al femer.

Continua la rima en gèl·lica, encara que més pobra en manifestacions. També apareixien expressions dialectals típicament valencianes, com *domés* (per només) i *tamé*.

Segona. La versió de Gorga (El Comptat)

La versió procedent de Gorga (El Comptat) la porta Seguí al seu *Cancionero de la Provincia de Alicante* (1973: 260 i 538). Diu així:

Al cap de catorze dies,
porquerola la va fer;
a la redondeta,
porquerola la va fer.
Un dia estant en el monte,
li amanix un cavaller;
— Bon dia, la porquerola. —
— Bon dia, el bon cavaller. —
— No em dirà la porquerola
de qui són estos porquets? —
— Són de Joan el dels Alforgues,
un home molt cavaller. —
— *Mo-ne* a casa, porquerola,
que la nit es va cloent. —
— No me’n puc anar encara,
que no tinc el costum fet. —
— No dirà la porquerola
el costum eixe quin és? —
— És un costalet de llenya
que totes les nits solc fer. —
En desembainant l’espasa,
ja li n’ha fet un rimer.
— *Mo-ne* a casa, porquerola,
que ja tenim el costum fet. —
— Bona nit, la hostelera. —
— Bona nit, el cavaller. —
— No em dirà, la hostelera,
si hi haurà mossa amb diner? —
— Ahí està la porquerola
que ma filla vull guardar. —
— Mare de Déu del Miracle!
Mare de Déu del Remei!
en set anys que sol guardada,
ara, ja no em guardaré! —
— Més guardada estarà ara,
que en set anys que vaig roder.

COSTUMARI

La identitat del protagonista del romanç varia segons les versions

És tracta d'una versió curta: només 35 versos. Les particularitats són, però, importants. Manca la introducció sobre la crida a la guerra i les recomanacions sobre el tracte a la dona per part de la sogra. Cita, però, els dies que va tardar en convertir-la en porquera: 14.

La porquerola ens assabenta del nom del cavaller: Joan dels Alforgues. Apareixen a l'hostal sense més entreteniments i el cavaller demana "mossa amb diner" per passar la nit. La sogra indica la porquerola i ara la filla n'és sols una.

El reconeixement es produeix de sobte, sense cap senyal, i la porquerola invoca dues Mare de Déus ben valencianes: la del Miracle, de Cocentaina (el Comptat) i la del Remei, d'Alacant mateix. Al final el cavaller es converteix en un roder. Tampoc no hi ha cap menaça a la mare per maltractar la dona. El diàleg pràcticament s'ha

convertit en la forma de la narració, diàleg que es pot interpretar com una representació teatral.

Pel que fa a l'estructura material, ha desaparegut gairebé del tot la rima gèl·lica. Només queda El mot "guarder" que alguns col·lectors han canviat per guardar equivocadament.

3. Notes complementàries

Pel que fa a l'antiguitat de cadascuna de les tres versions, la rima gèl·lica qualifica les dos primeres com, probablement, del segle XV com a mínim. En tot cas, aquesta rima és gairebé inexistente al romançer valencià. La versió de Catí seria una romanalla curiosa, només explicable per l'aïllament de la zona, malgrat que, com hem dit, presente algu-

na particularitat dialectal.

La versió de Gorga indica una elaboració més tardana, probablement del segle XVIII o XIX, ja que presenta la menció als rodors que, durant aquests segles, foren famosos a les comarques del Comptat, la Vall d'Albaida i, en general, a tot el país.

Algun folklorista s'ha preguntat si l'episodi de la porquerola correspon a un fet real. La cantaire Maria Casadesús (Bohigas 1983: 143), A començaments del segle XX, va afirmar que la casa de la Porquerola estava prop d'Olot. Amades (1982: 723), per la seua banda, considera el romanç com una de les cançons més boniques, més populars i amb el major nombre de tonades del nostre cançoner, i considera que degué passar al català des del cançoner provençal. El discutit, però sempre admirat folklorista conta que les versions franceses fan

COSTUMARI

referència a un personatge històric, el cavaller Guillem de Bouvoir, del cantó de Saint-Jean-de-Bournoy, Isère, del Delfinat, personatge del qual es conserva el testament, de l'any 1277.

Varia també el nom del protagonista, que és Jaume a les versions de Bohigas i de Porcar, mentre que és Joan a la de Gorga. A moltes altres de les conegudes és Guillem, en correspondència amb el cavaller delfinès esmentat que va anar a la guerra de les creuades.

A Catalunya els trets llegendaris fan els protagonistes senyors del vell casal de Frontanyà, a la muntanya de Campdevànol, per les fonts del Llobregat (Amades, *ibid.*). I diuen que, cada any, el dia de Sant Martí (11 de novembre) es reproduïx l'escena del retorn del cavaller, que es troba amb la seua esposa convertida en porquerola. Aleshores, com creu la gent d'aquells indrets, la parella torna cap a la llar i deixa el feix de llenya abandonat al bosc. L'afortunat que se'l trobe té la sort assegurada per tota la vida. També hi havia qui creia que, en no recollir la porcellada, aquesta s'escampava pel bosc i feia la sort de qui se la trobava.

Per a acabar, el mateix autor, que tant se n'ha ocupat, considera el passatge de l'oferta que fa la mala sogra de la porquera perquè hi dorgue amb el cavaller, com un exemple de l'hospitalitat camperola pròpia d'alguns pobles primitius, quan oferien la dona a l'hoste per passar la nit com a senyal inconfusible d'estimació. Es tracta d'un cas emblemàtic d'allò que els antropòlegs consideren la prostitució hospitalària.

Àlvar Monferrer i Monfort

Bibliografia

Aguiló i Fuster, Marian. *Romancer popular de la terra catalana: Cançons feudals cavalleresques*. Barcelona, Àlvar Verdaguer, 1893

Amades, J. *Folklore de Catalunya. Cançoner. Cançons-Refranys-Endevinalles*. 3^a ed. Barcelona, Selecta, 1982.

Bohigas, P. *Cançoner popular català. Tria, pròleg i notes per...* Vol. I. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983.

Crivillé i Bargalló, J. "Ethnomusicologie d'un village catalan: Tivissa" *Ann. Musical*, 1978-80, 33-35, 171-260.

Massot i Muntaner, J. *Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials*. Vol IV. Fascicle II, Barcelona, Public. de l'Abadia de Montserrat, 1995, p. 431.

Milà i Fontanals, M. *Romancer català. Text establert per Manuel..., a cura de Joan Antoni Paloma*. Barcelona, Ed. 62, 1980.

Milà i Fontanals, Manuel *Romancerillo catalán: Canciones tradicionales* Barcelona, Álvaro Verdaguer, 1882.

Petit, Jean-Marie i Tena, Jean. *Romancero occitan: Édition bilingüe*. Montpellier-París, François Maspero, 1971.

Riquer, Martí de. *Història de la Literatura Catalana. Part Antiga*. Vol IV. 5^a ed. Barcelona, 1985.

Seguí, S. *Cancionero de la provincia de Alicante*. Alacant, Diputació Provincial. 1978.

Anglès, H. Bohigas, P. "Memòria de la missió de recerca de cançons i músiques populars...a les comarques Solsonina (10 juliol 1-7 agost de 1922) i Bergadana (20 setembre-4 octubre de 1922) per comanda de l'obra del Cançoner Popular de Catalunya." *Obra del Cançoner popular de Catalunya: Materials* Vol. I, fasc. 2. Barcelona, Fundació Concepció Rabell i Cibils, Vda. Romaguera, 1928, 179-258.

LLIBRES

Narrativa

Vicent Usó, *L'herència del vent del sud*. Premi Fiter i Rosell d'Andorra 2001. COLUMNA. Barcelona, 2002

Vicent Usó i Mezquita
(Vila-real, 1963)

CERCANT L'HERÈNCIA DEL TEMPS*

Vicent Usó (Vila-real, 1965) és, clar i net, un dels millors novel·listes que formen part de la recent eclosió qualitativa i quantitativa de la narrativa en català al País Valencià. El seu excel·lent ofici d'escriptor bastit durant aquest set anys i la més recent tasca de periodista al suplement dominical *Cuadernos* del diari *Mediterráneo* o com a crític de l'AVUI parla per ell mateix.

Vicent Usó s'ha guanyat ben a pols durant tots aquests anys l'etiqueta de ser un dels nostres escriptors més sòlids, més consistents i més exigents. El premi Andròmina d'enguany confirma llibres anteriors, com ara *La Taverna del cau de la lluna* —primer premi Ulisses i editada per Tàndem l'any passat— i l'edició a Columna de *L'herència del vent del sud* després de guanyar el premi Fiter i Rosell 2001 convocat pel govern d'Andorra. Unes editorials i uns premis que el llançaran, i poc m'equivocaré, a la primera línia de foc de la nova narrativa que s'està bastint actualment en català.

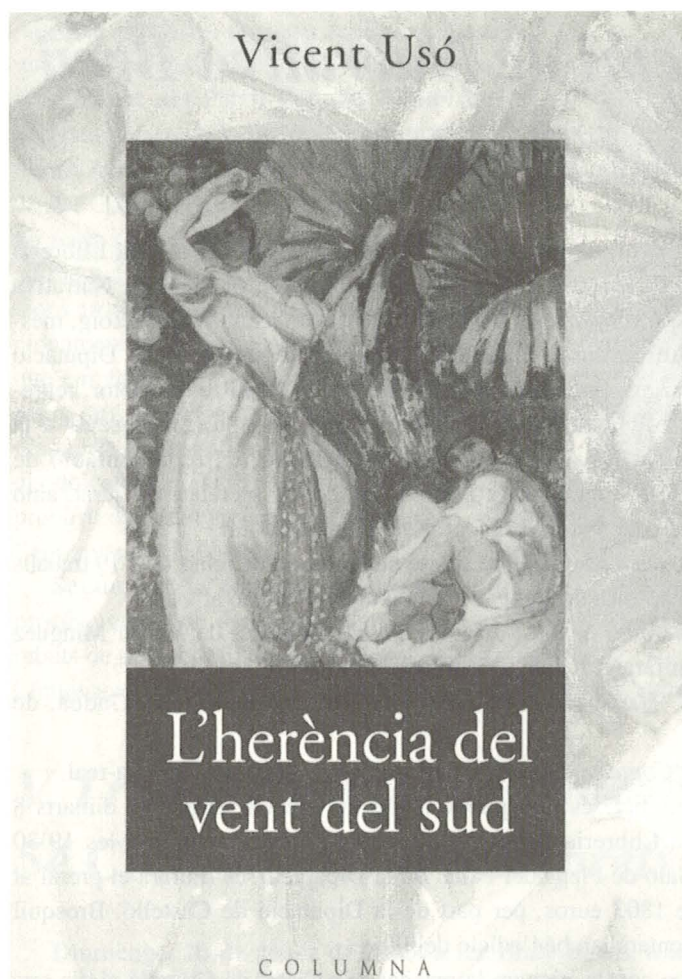
QUAN EL VENT VE DEL SUD...

Podríem dir que quan el vent ve del sud s'escampa com una taca d'oli damunt dels amples meandres de la memòria. És aquell vent que segons deia la dita popular, feia "tornar boges a les persones". Un vent que ve a simbolitzar, per una banda, l'inici d'un cop d'Estat, el del general Franco, quan el 1939 va rebel·lar-se amb les seues tropes del Marroc i va entrar pel sud de l'Estat contra el poder democràticament establert. Un record, el

de la Guerra Civil, que es veu constantment reflectit a través d'intermitents retrospeccions i d'insercions de la major part dels seus gairebé seixanta personatges. I, per altra banda, aquell vent que porta remors d'herències dels dos anys que durà el seu marc temporal, des del dia de la mort de Manolete, una vesprada d'agost de 1947, fins al 1949. Entremig, unes pàgines plenes d'ironia, un recurs que ara incorpora Vicent al seu ja ample bagatge d'elements narratius, i plenes també de denúncia, d'una solapada denúncia de la tristesa, la grisor, la mediocritat, la repressió i la pobresa intel·lectual d'aquells anys de postguerra, com si tot fóra mostra del desig que tant de bo mai no tornen aquells temps. Una denúncia que no és mai pamfletària, sinó que sempre té com a referent la qualitat simbòlica de l'argument. Una obra que finalitza, a més, amb un seguit de filams que Usó va lligant suspicàçment, per a unir, quadrar i tramatar sistemàticament tot el canemàs d'aquests *suposats* sis quaderns que transcriu el personatge-editor anomenat Josep Palau, sis quaderns l'autora dels quals ha estat Maria la Boja, una de les vint protagonistes principals de la novel·la.

El que més captiva l'atenció del lector és l'aparició de dos personatges que simbolitzen el cinisme dels pusil·lànimes, la hipocresia dels poderosos i la fatuïtat dels homes rics d'aquells temps dirigits per la falange, el pensament únic, la moral nacionalcatòlica, la censura i la repressió en nom de l'ordre dels fusells, dos dels personatges principals, el terratinent Quim Iborra i el seu gos de presa i administrador Andreu Bataller, que es fa ric a costa de furta-li diners i d'anar-se'n a París una vegada aconseguits els seus propòsits de malversació de fons.

LLIBRES

La identitat del protagonista del romanç varia segons les versions

Tots dos no són sinó el punt de mira d'aquells homes que, com diu V. A. Estellés al seu *Llibre de meravelles*, "es van fer grossos a la postguerra". Al voltant de tots dos gira la major part del pes de la trama argumental, ja que, per exemple, Rafel el del Molí, un llaurador rendista es veu obligat a abandonar les terres que treballava a causa que el Bataller li les furta acusant-lo d'impagament, es llança a les muntanyes i s'allista a les tropes dels maquis conegut com la Pastora.

UN ÚNIC TOPÒNIM

S'adonaran, a més, que al llibre apareix sols un topònim, la Vila, indicador d'identitat o de localitza-

ció, senyal més que inequívoc de la intenció d'Usó de dir-nos que aquella situació pot ser extrapolable a qualsevol indret de les nostres terres. En segon terme, m'han captivat dues de les dones protagonistes, Visita Monterde i Maria la Boja. Totes dues simbolitzen els dos bàndols sorgits de la Guerra civil i enfrontats constantment pel record dels respectius familiars morts durant el conflicte bèl·lic, però totes dues es fonen en una tendríssima abraçada un dia en què es troben al cementiri honorant els seus morts. Amb aquella abraçada s'adonen que les dues han estat derrotades i que, com gairebé sempre, sempre són els més dèbils i els més indefensos els qui acaben pagant els plats trencats de la història.

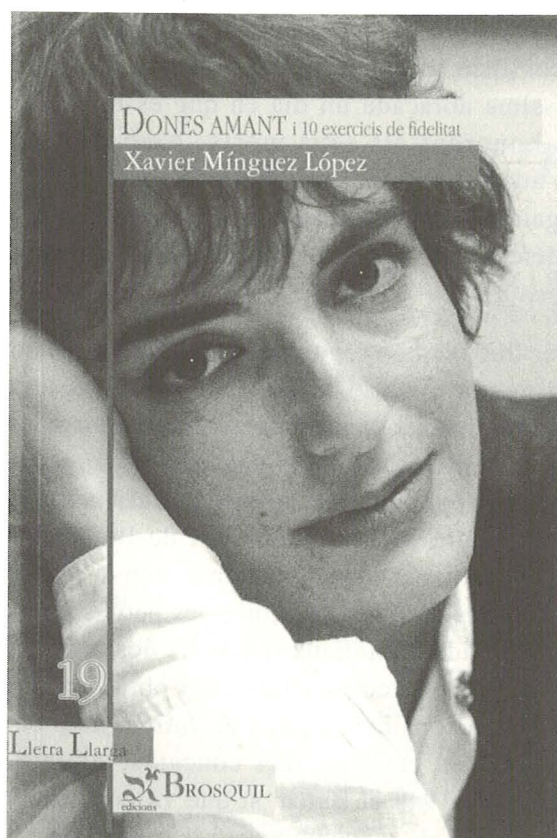
En tercer lloc, de ben segur que el lector d'aquesta molt ben trenada història farà un somriure burleta quan es faça partícip de la ironia amb que l'autor relata la redacció de l'informe de la Guàrdia Civil, a través del qual es basteix una autèntica sàtira i una autèntica caricatura de la ignorància i de l'autoritat sustentada sols amb els cops de culata o amb la diatriba insultant. I dins d'aquest somriure, les petites gotes de les dosis de vida quotidiana d'aquells dos anys en què transcorregué els temps intern de l'obra, en què trobem les alineacions dels equips de futbol, amb els seus Basora, Cèsar, etcètera, més coneguts, sobretot perquè aquell any 1948 el Barça sí que va guanyar la Lliga. Petites gotes de versemblança i d'ironia que no fan sinó fer-nos veure la terrible i execrable grisor de la llarga nit de la postguerra. Una novel·la, doncs, amb el deix i la temperança d'obres que, de ben segur, us atraparan pel trau de la camisa i us faran sentir la veritable herència d'un vent que ens porta i ens portarà cap als indrets més profunds i més tendres d'un passat que se'ns vol amagar i del qual sols en sabem unes poques coses a través de l'exercici higiènic de la memòria.

Manel Garcia Grau

*(Article publicat anteriorment a l'AVUI, el dia 14-XI-02)

INFORMACIÓ

Acta del Jurat del III Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado"

Dones Amant, de Xavier Mínguez, III Premi Josep Pasqual i Tirado

Reunits avui, dijous, dia 3 d'octubre, a les 19 hores a la Llibreria Babel de Castelló, els membres del Jurat del "3r Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado" format per Vicent Pascual Roig, mestre jubilat, i fill de Josep Pascual Tirado en representació de la Diputació de Castelló qui excusa la seua assistència; Nel·lo Navarro, escriptor, representant de la Llibreria Babel; Vicent Pallarés, escriptor, representa a la Federació de Colles de Castelló; Manel Alonso, en representació de Brosquil Edicions i Joan Josep Trilles Font, com a secretari del jurat, amb veu però sense vot en nom de la comissió organitzadora.

Després de que cada membre aporte una selecció de relats dels 19 treballs presentats han aprovat donar el 1r Premi d'aquesta edició a:

Núm. 19 "*Dones amant i 10 exercicis de fidelitat*", de Xavier Mínguez López, de Benifàraig. I, com a finalistes:

Núm. 10 "*Històries molt especials*", de Josep Valor i Gadea, de Picassent

Núm. 4 "*Contes de guerra*", de Josep Usó i Mañanós de Vila-real.

Aquest veredicté és farà públic a tots els efectes, el proper dimarts 8 d'octubre a la Llibreria Babel. El dimecres 20 de novembre a les 19'30 hores, en el Saló de Plens del Palau de la Diputació, és lliurarà el premi al guanyador de 1803 euros, per part de la Diputació de Castelló. Brosquil Edicions presentarà també l'edició del llibre.

I per a que conste, signem la present a la Ciutat de Castelló el dia tres d'octubre de dos mil dos.

Juanjo Trilles,
Secretari del Jurat

Informació de la Dolçaina i Tabal en la pàgina web, www.dol-i-tab.com

Estimats companys: El procés que hem encetat respecte a la reivindicació que tenim plantejada des de la executiva de la Federació front a la Administració, en relació a la normalització de la dolçaina incloent-hi el seu ensenyament, va donant els seus primers fruits.

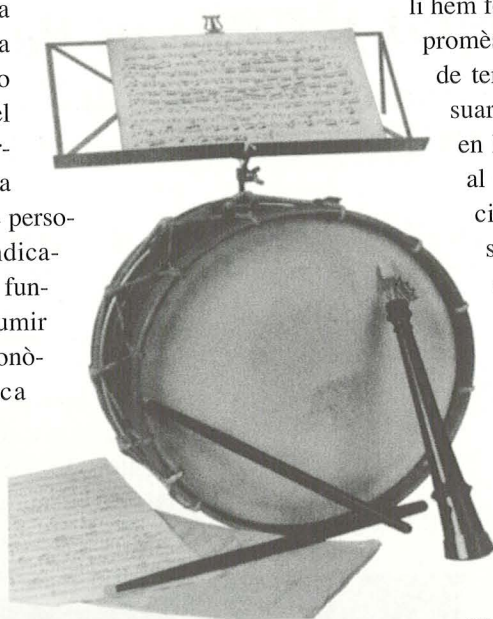
El passat dimecres 13 de novembre en resposta a la sol·licitud que la Federació havia fet a Conselleria demanant una reunió amb el conseller, vam ser rebuts per el Director General de Ordenació i Innovació Pedagògica En Josep Vicent Felip i Monlleó. A aquesta reunió li vam exposar les nostres inquietuds respecte a la regularització dels estudis de dolçaina, i

algunes més respecte a la gestió de la Federació. La resposta va ser molt positiva i els assistents vam eixir d'aquella reunió satisfets i amb el compromís de aportar per part de la Federació un document curricular sobre el que els tècnics de la Conselleria pogueren treballar, i així posteriorment consensuar-ho amb els tècnics de la Federació, representats en aquest cas per la Comissió Pedagògica Permanent de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters. La Comissió es va posar mans en l'obra, i el dia 30 es va aprovar la proposta d'aquesta a una reunió conjunta de la executiva de la Federació i la Comissió Pedagògica Permanent en la seu de la Federació.

INFORMACIÓ

Aquesta proposta, per una banda, se li va donar al candidat a la presidència de la Generalitat del Partit Popular Francisco Camps a la seu de la Federació a petició del mateix candidat en la seua visita a la comarca del Comtat. Hem de remarcar que es va fer ressò de la mateixa i es va comprometre personalment a portar endavant tant les reivindicacions en el pla d'ensenyament com en el de funcionament de la Federació, ja que va assumir que ens falta una seu pròpia i recursos econòmics suficients per a continuar la tasca d'aquesta Federació que ens uneix a tots els dolçainers. També va manifestar el propòsit de la integració de la dolçaina a l'ensenyament obligatori.

Seguint en la part més oficial del procés avui, 9 de desembre, hem segut rebuts de nou per el Director General de Ordenació i Innovació Pedagògica En Josep Vicent Felip i Monlleó, a qui

li hem fet entrega del document, i qui s'ha compromès a cridar-nos novament en un període de temps aproximat d'un mes per a consentuar el document tal i com havíem quedat en la anterior visita i així poder-lo tramitar al Govern Valencià per a la seua aprovació, i enviar-lo al Ministeri de Cultura seguint el procés necessari per a la creació d'una titulació nova. A mesura es desenvolupen els esdeveniments anirem informant-vos.

Esperem estar prompte als Conservatoris!

Bon Nadal i millor any. Muro,
9 de desembre de 2002

Francesc Miquel Vicedo i Pérez
(President de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters)

V Trobada veïnal de Dolçaina i Tabal *5é Concurs per a intèrprets novells Ciutat de Castelló*

Diumenge, 26 de gener de 2003, a les 10:30 hores, a la plaça de la Muralla Lliberal de Castelló de la Plana

A la Trobada podran participar tots els grups o colles que ho desitgen, cal inscriure's en la Tinència del Districte Est de Castelló, a l'avinguda dels Germans Bou (demaneu per Fernando),

al telèfon de la Federació de Colles de Castelló 656.342752, o al correu electrònic

BASES DEL CONCURS

- 1/ El Concurs va adreçat als alumnes de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló o d'altres centres d'ensenyament.
- 2/ Els concursants en cap cas formaran part activa d'una agrupació reconeguda. Deuran de ser alumnes de primer o segon curs, sempre a criteri i responsabilitat de l'Escola corresponent.
- 3/ Els participants podran inscriure's en la Tinència del Districte Est de Castelló, a l'avinguda dels Germans Bou (demaneu per Fernando), al Cau de la Gaiata 9 "Espartera"

al carrer de Peníscola, a l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló 656.342752, o al correu electrònic i en les Escoles de Dolçaina i Tabal abans del 18 de gener de 2003.

- 4/ Els participants deuran concursar en grups de tres. Un tabal i dos dolçaines, sempre segons criteri del professorat. Hauran de presentar-se a les 10 hores en la plaça de la Muralla Lliberal de Castelló.
- 5/ Tots hauran d'interpretar dues peces: una peça obligada per tots els concursants "*Ja no queden coets*" (Popular), i l'altra peça lliure. Sent la dolçaina i tabal els instruments fonamentals de la interpretació.
- 6/ El Jurat serà designat per l'organització i estarà format per gent qualificada en el món de la Música i de la Festa a Castelló.
- 7/ Els premis seran lliurats pel Regidor del Districte Est, i per les Madrines i Presidents de la Gaiata'9 "Espartera" al cloure l'acte.
- 8/ Se lliuraran tres premis.
- 9/ L'organització podrà adoptar les decisions que estime convenientes sempre que puguen repercutir en un millor desenvolupament del Concurs.
- 10/ La participació suposa la total acceptació d'aquestes bases.